

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

06-05-134S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

РИНОК ПРАЦІ

Шифр за ОП

ФП22

Освітній рівень:

бакалаврський (перший)

Галузь знань

Соціальні і поведінкові науки

Спеціальність

Економіка

Освітня програма:

**Управління персоналом і
економіка праці**

SYLABUS

LABOR MARKET

Code in Educational Program

Educational level:

bachelor (first)

Fields of knowledge

Social and behavioural sciences

Speciality

Economy

Educational Program:

**HR management and labour
economics**

РІВНЕ - 2023

Силабус навчальної дисципліни «Ринок праці» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, які навчаються за спеціальністю 051 «Економіка», освітньо-професійною програмою «Управління персоналом і економіка праці». Рівне. НУВГП. 2023. 13 стор.

ОПП на сайті університету: <https://ep3.nuwm.edu.ua/15880/>

Розробник силабусу: *Юрчик Г.М., кандидат економічних наук, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва*

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 16 від “15” червня 2023 року

Завідувач кафедри: Міщук Галина Юріївна, доктор економічних наук, професор.

Керівник освітньої програми: Юрчик Г.М., кандидат економічних наук, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ
Протокол № 9 від “15”червня 2023 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: Н.Е. Ковшун, д.е.н., професор
Попередня версія силабусу 06-05-16S <https://ep3.nuwm.edu.ua/19175/>.

© Юрчик Г.М., 2023
© НУВГП, 2023

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Навчально-науковий інститут	Економіки і менеджменту
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітня програма	Управління персоналом і економіка праці
Спеціальність	051 Економіка
Рік навчання, семестр	3,5 (денна форма); 2,4 (заочна форма)
Кількість кредитів	4
Лекції:	24 години
Практичні заняття:	18 годин
Самостійна робота:	78 годин
Курсова робота:	ні
Форма навчання	денна, заочна
Форма підсумкового контролю	залік
Мова викладання	українська
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	
ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРА	
	Юрчик Галина Миколаївна, к.е.н., доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва

Вікіситет	https://cutt.ly/I9Wx5FF
ORCID	http://orcid.org/0000-0003-1013-6940
Як комунікувати	g.m.urchik@nuwm.edu.ua https://www.facebook.com/urchikgalua/ +38098-408-9069 Актуальні оголошення на сторінці дисципліни на навчальній платформі MOODLE

ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Ринок праці є невід'ємною частиною економічної системи, де відбувається формування, розподіл та використання робочої сили. В умовах, коли одним з вирішальних факторів розвитку будь-якої економіки стає людський капітал, питання ефективного функціонування ринку праці набувають дедалі більшої актуальності.

Метою вивчення дисципліни «Ринок праці» є формування у студентів теоретичних засад та набуття практичних навичок щодо механізмів функціонування та регулювання ринку праці в сучасних умовах.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Ринок праці» є:

- формування у студентів системи знань щодо сутності, функцій, складових, кон'юнктури та сегментів ринку праці;
- засвоєння студентами основ функціонування ринку праці, факторів та особливостей формування попиту та пропозиції праці;
- набуття здобувачами знань щодо сутності та наслідків зайнятості та безробіття населення, їх видів та законодавчого регулювання категорій зайнятого та безробітного населення;
- формування у здобувачів системи знань про та практичних навичок щодо регулювання ринку праці.

Методи навчання: лекції у формі діалогу, проблемні лекції, навчальна дискусія, аналіз конкретних ситуацій (case study), індивідуальні завдання для вирішення практичних вправ та задач, тестові завдання.

Посилання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=3143>

Компетентності

Загальні компетентності

- ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.
- ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні компетентності

- СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.
- СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.
- СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
- СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК15. Володіти знаннями та практичними навиками в сфері фінансово-інвестиційної, грошово-кредитної, маркетингової та облікової діяльності як складових економічної політики.

СК17. Навики аналізу, планування, організації, розвитку та мотивування ефективного використання потенціалу людських ресурсів на мікро- та макрорівнях.

СК18. Навики застосування інструментів соціального захисту та управління поведінкою людських ресурсів в цілях запобігання соціально-трудова конфліктів.

Програмні результати навчання

ПРН-3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПРН-7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

ПРН-9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН-10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН-11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

ПРН-12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН-13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПРН-15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН-16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

ПРН-18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

ПРН-21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПРН-22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.

ПРН-24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Здатність логічно обґрунтовувати свою позицію, здатність до навчання, комунікаційні якості, навички письмового спілкування, налагоджувати контакти, уміння слухати і запитувати, формування власної думки та прийняття рішення, здатність до абстрактного та логічного мислення, аналізу та синтезу

Структура, зміст та бюджет часу освітнього компонента

Зазначено нижче в таблицях

Форми та методи навчання

Методи навчання: лекції у формі діалогу, проблемні лекції, дослідницький метод, навчальна дискусія, аналіз конкретних ситуацій (case study), індивідуальні завдання для вирішення практичних вправ і задач, тестові завдання.

Технології навчання: навчальні посібники, монографії, наукові статті, мультимедійна презентація, лекція-візуалізація, друкований роздатковий матеріал.

Порядок та критерії оцінювання

Оцінювання знань здобувачів проводиться відповідно до «Системи оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний та підсумковий контроль) зі змінами та доповненнями» (<http://ep3.nuwm.edu.ua/21123/>).

Для оцінювання знань студентів передбачається проведення поточного та підсумкового контролю знань.

Розподіл обов'язкових балів, що присвоюються студентам

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий тест (залік) 40		Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	МК 1	МК 2	100
4	4	5	5	6	5	5	5	6	5	10	20	20	

T1, T2 ... T11 – теми змістових модулів

Усі модульні контролі проходять у формі тестування на навчальній платформі Moodle. Перший модульний контроль містить по 32 запитання різного рівня складності: перший рівень – 26 запитань по 0,5 бала, другий рівень – 5 запитань по 1 балу, третій рівень – 1 запитання по 2 бали. Усього – 20 балів.

Другий модульний контроль містить 39 запитань різного рівня складності: перший рівень – 30 запитань по 0,4 бала, другий рівень – 7 запитань по 0,5 бала, третій рівень – 2 запитання по 2,25 бали. Усього – 20 балів.

Модульні контролі проводяться у тестовій формі на платформі <https://exam.nuwm.edu.ua/> відповідно до графіка навчального процесу.

Для забезпечення права на об'єктивне оцінювання студентам надається право подавати в письмовій формі апеляційну скаргу про незгоду з отриманими балами.

Студенти мають можливість отримати додаткові бали (бонуси) за участь у конференціях, конкурсах, грантових заявках - 5 балів.

Поєднання навчання та досліджень

Створюються умови для поєднання навчальної та позанавчальної діяльності шляхом залучення студентів до наукової діяльності, підготовки виступів на міжнародних науково-практичних конференціях.

Інформаційні ресурси

Основна література

1. Безтелесна Л.І., Юрчик Г.М. Ринок праці: навч.посіб. Рівне. 2012. НУВГП, 270 с.
2. Волкова О.В. Ринок праці. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури. 2007. 624 с.
3. Гнатенко І., Рубежанська В. Національний ринок праці: ключові аспекти державного регулювання: монографія. Харків:СГ НТМ «Новий курс». 2019. 248 с.
4. Ільч Л. М. Структурні трансформації транзитивного ринку праці України: монографія. К.: Алерта. 2017. 608 с.
5. Семів Л.К., Кузнецова А.Я., Рак Н.Є., Вознюк-Богів І.М. Ринок праці: навч. посібник. К.: УБС НБУ, 2013. 231 с.
6. Ринок праці та зайнятість в Україні: реалії та перспективи: колективна монографія / За наук. ред. С. Кожем'якіної, С. Калініної. К.: ІПК ДСЗУ. 2018. 424 с.
7. Павлюк Т.І. Ринок праці: теорія, методологія, практика: монографія./ Т.І. Павлюк. Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ. 2018. 211 с.
8. Ринок праці: практикум: навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка», спеціалізації «Економіка праці та управління персоналом» / Є.А. Удовицька, Т.В.Павленко, Т.П.Лободзинська; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського. 2020. 68 с.
9. Сибірцев В.В. Інституціональні основи регулювання ринків праці: монографія. В.В. Сибірцев. - Харків : Смуґаста типографія. 2017. 429 с.

Додаткова література

1. Акулов М., Драбаніч А, Євась Т. Економіка праці та соціально-трудові відносини. Київ: Цент навчальної дітератури. 2019. 328с. 3. Безпалько О. В. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посіб. К.: Кафедра, 2020. 310 с.
2. Нагорна І.І. Економіка праці: навчально-методичний комплекс дисципліни: навч. посіб. для студ. спеціальності 073 “Менеджмент” , КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 76 с.
3. Назарова Г.В. Економіка праці: навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 330 с.

Нормативно-правові акти

1. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII
2. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 № 5067-VI
3. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України від 03.03.1998р № 137/98-ВР
4. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15.09.1999 р. № 1045-XIV

Дедлайни та перескладання

Завдання навчальної дисципліни повинні бути виконані продовж 14 днів від дня проведення лекційного чи практичного заняття. У разі відсутності на занятті через хворобу або мобільність здобувач зобов'язаний самостійно виконати завдання відповідно до методичних рекомендацій, розміщених на навчальній платформі Moodle.

Допускається у порядку, встановленому НУВГП, вільне відвідування здобувачами навчальних занять відповідно до Порядку про вільне відвідування студентами навчальних занять в НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/>

Інформація щодо перездачі модулів розміщена в розділі Оголошення на навчальній платформі НУВГП <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/1/4273.pdf>

Неформальна та інформальна освіта

Студенти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного положення <http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/>.

Студенти можуть самостійно на платформах онлайн-освіти, шляхом участі у короткострокових навчальних програмах і проєктах (з видачею сертифіката) опанувати навчальний матеріал, який за змістом дозволяє набути очікувані навчальні результати навчальної дисципліни.

Практики, представники бізнесу, залучені до викладання

Спеціалісти Державної служби зайнятості, фахівці кадрових агентств та міграційних центрів.

Правила академічної доброчесності

Здобувачі повинні дотримуватися принципів і правил академічної доброчесності, сумлінно та самостійно (крім випадків, що санкціоновано передбачають групову роботу) виконувати навчальні та дослідницькі завдання, посилаючись на джерела, з яких береться інформація.

Якщо у виконаному практичному завданні виявлено запозичення з інших джерел без належного посилання, оцінювання такого завдання знижується у відповідності до виявлених порушень.

У випадку виявлення списування під час проведення поточного та підсумкового контролів, результати оцінювання такого здобувача скасовуються.

Неприйнятним є порушення норм моралі, зокрема негідне поведіння у громадських місцях, на території університету, вживання ненормативної лексики; завдання шкоди матеріально-технічній базі університету.

Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/10325/>

Кодекс честі студента <http://ep3.nuwm.edu.ua/4917/>

Академічна доброчесність. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти <https://cutt.ly/OLbdntR>

Якість освіти. НУВГП <https://nuwm.edu.ua/sp>

Вимоги до відвідування

Пропущенні заняття з навчальної дисципліни відпрацьовуються шляхом самостійного виконання завдань відповідно до методичних рекомендацій. Завдання розміщені на навчальній платформі Moodle. Здобувач може звернутись безпосередньо до викладача з приводу отримання індивідуальних завдань або з використанням зазначених засобів комунікації.

Мобільні телефони та ноутбуки можуть вільно використовуватись здобувачами на заняттях для виконання практичних і ситуаційних завдань, роботи із статистичними даними.

Оновлення

Оновлення навчальної дисципліни здійснюється щорічно за результатами опитування здобувачів, з ініціативи гаранта освітньої програми, випускників, роботодавців.

Академічна мобільність, інтернаціоналізація

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У РОЗРІЗІ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

	Програмні результати навчання													Методи, технології, засоби навчання	
	3	7	9	10	11	12	13	15	16	18	21	22	24		
Модуль 1. Складові та механізм функціонування ринку праці															
ТЕМА 1. Ринок праці в соціально-економічній системі															Проблемна лекція. Презентація. Дискусія. Тестові завдання. Аналітичні дослідження.
1.1. Сутність, умови виникнення та значимість ринку праці			X												
1.2. Функції ринку праці	X					X		X			X				
ТЕМА 2. Складові та механізм функціонування ринку праці															Міні-лекція. Демонстрація. Аналіз конкретних ситуацій (case study). Індивідуальні завдання для вирішення практичних вправ. Тестові завдання.
2.1. Складові ринку праці. Товар на ринку праці	X					X		X			X				
2.2. Попит та пропозиція на ринку праці	X	X				X		X		X	X		X		
2.3. Механізм взаємодії суб'єктів ринку праці						X		X			X	X	X		
ТЕМА 3. Сегменти та види ринку праці															Проблемна лекція. Демонстрація. Дискусія. Аналіз конкретних ситуацій (case study). Тестові завдання. Робота в команді.
3.1. Сегментаційний підхід до вивчення ринку праці	X					X		X			X				
3.2. Внутрішній та зовнішній ринок праці	X		X			X		X			X		X		
3.3. Ринок праці обмеженої та необмеженої конкуренції	X					X		X			X		X		
3.4. Гнучкість та жорсткість ринку праці	X					X		X			X		X		
3.5. Первинний та вторинний ринок праці	X					X		X			X		X		
3.6. Загальний та фіксований ринок праці	X					X		X		X	X		X		
ТЕМА 4. Індивідуальна пропозиція на ринку праці															Проблемна лекція. Презентація. Дискусія. Індивідуальні завдання для вирішення практичних вправ. Тестові завдання.
4.1. Сутність індивідуальної пропозиції на ринку праці. Теорія вибору на ринку праці	X	X				X		X			X		X		
4.2. Ефект доходу та заміщення в індивідуальному пропонуванні праці	X	X				X	X	X			X				
4.3. Пропонування якості та інтенсивності праці	X					X		X			X				
ТЕМА 5. Сукупна пропозиція на ринку праці															Проблемна лекція. Презентація. Дискусія. Аналіз конкретних ситуацій (case study)
5.1. Сутність та крива сукупної пропозиції на ринку праці	X	X				X		X			X				

5.2. Джерела формування сукупної пропозиції праці						X		X			X				study). Тестові завдання.
5.3. Закон та фактори пропозиції праці. Сегментація пропозиції праці	X	X				X	X	X			X			X	
5.4. Напрями впливу на сукупну пропозицію праці		X	X		X	X		X		X	X	X	X	X	
ТЕМА 6. Індивідуальний та сукупний попит на ринку праці															Проблемна лекція. Презентація. Дискусія. Аналіз конкретних ситуацій (case study). Тестові завдання.
6.1. Сутність та крива індивідуального попиту на працю	X	X				X		X			X				
6.2. Фактори формування попиту на працю. Ефекти доходу та заміщення.	X	X	X		X	X		X			X	X	X		
6.3. Сукупний попит на ринку праці. Еластичність попиту на працю	X	X				X	X	X			X				
ТЕМА 7. Ціна та вартість робочої сили															Проблемна лекція. Презентація. Дискусія. Індивідуальні завдання для вирішення практичних вправ. Тестові завдання.
7.1. Заробітна плата як ціна робочої сили на ринку праці	X	X				X	X	X		X	X			X	
7.2. Вартість робочої сили	X	X				X	X	X		X	X			X	
Модульний контроль 1															
Модуль 2. Механізм регулювання ринку праці															
ТЕМА 8. Зайнятість населення як форма відповідності попиту та пропозиції праці															Проблемна лекція. Презентація. Дискусія. Аналітичні дослідження. Тестові завдання.
8.1. Сутність та значимість зайнятості	X	X				X		X			X			X	
8.2. Методологічно-правові особливості визначення категорій зайнятого населення						X		X		X	X				
8.3. Форми та структура зайнятості	X					X	X	X			X				
ТЕМА 9. Безробіття як форма незадоволеної пропозиції праці															Проблемна лекція. Презентація. Дискусія. Аналітичні дослідження. Індивідуальні завдання для вирішення практичних вправ. Тестові завдання.
9.1. Соціально-економічна сутність та наслідки безробіття	X	X				X		X		X	X			X	
9.2. Види та причини безробіття	X					X		X			X				
9.3. Макроекономічні аспекти безробіття	X	X	X	X		X	X	X	X		X				
Тема 10. Інфраструктура та аналіз ринку праці															Проблемна лекція. Моніторинг законодавства. Презентація. Дискусія. Індивідуальні завдання для вирішення практичних вправ. Тестові завдання.
10.1. Сутність, складові та функції інфраструктури ринку праці			X		X	X		X		X	X				
10.2. Статистичні показники для аналізу ринку праці				X		X	X	X	X		X				
Тема 11. Механізм державного регулювання ринку праці															Проблемна лекція. Моніторинг законодавства. Презентація. Дискусія. Аналіз конкретних ситуацій (case study).
11.1. Механізм державного регулювання	X	X	X		X	X		X		X	X	X	X	X	

ТЕМА 8. Зайнятість населення як форма відповідності попиту та пропозиції праці	10	2	2	6	5		1	1	10	5
ТЕМА 9. Безробіття як форма незадоволеної пропозиції праці	10	2	2	6	6		1	1	10	6
Тема 10. Інфраструктура та аналіз ринку праці	10	2	2	6	5				10	5
Тема 11. Механізм державного регулювання ринку праці	20	4	4	12	10		2	2	16	10
Модульний контроль 2					20					20
Всього модуль 2	50	10	10	30	46	0	4	4	46	46
Загалом	120	24	18	78	100	66	6	6	108	100

Лектор *Юрчик Г.М., кандидат економічних наук, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва*

Автор
Доцент

Галина ЮРЧИК

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №557 від [sDateTime_SignWriteAgree_Last]
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП): [oSignECP.sSigner_Sert]
Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000807E2D0054327D00

